

IVO TROŠT:

Krim in Mokrec.

a jugu nedaleč od sedanje Ljubljane sta gospodovala v davnem času mogočna brata Krim in Mokrec. Širni gozdovi in daljne poljane so bili polni divjadi, čudovita in presihajoča planinska in dolinska jezera polna rib, dobrane in tokave pa bivališče in dom dobrih vil in duhov. Od solnčnega vzhoda do solnčnega zahoda je bila njihova last. Na severu sta bila soseda Korotancem, na jugu pa Ilirom in samemu morju, ki je nosilo njih ladje in na njih bogastvo iz jutrovnih dežel. Gore in doline, reke in jezera, gradovi in gozdovi, mesta, vasi in morje so oznanjale bogastvo bratov Krima in Mokrca. Imela sta edino sestro Iško, ki njima je gospodinjala in čutila najbolj grenko žalost v tem, da sta se rodna brata med seboj vedno prepirala in sovražila in tožila. Bila sta vesoljnemu svetu vzor bratske nesloge. Sestra ju je svarila, učila, jima dokazovala očitno škodo zaradi medsebojnega sovraštva. Njene besede so zalegle prav tako malo kakor njene solze. Krim in Mokrec se nista mogla zediniti, kje je meja med njihovima posestvoma.

Vsi trije so bili plemenitega rodu Gorostasov, največjih in najmočnejših ljudi, kar jih je kdaj nosila mati zemlja. Bili so vsi junaki, kakor jih danes poznamo samo še iz pravljič in pripovedk. Stopali so s hriba na hrib tako lahkotno kakor petelin po dvorišču.

Ker so bili po navadi tedanjih časov vsi velikani malikovalci in jih je manjše ljudstvo častilo kot napol bogove, se je obračala Iška z gorečimi prošnjami k bogovoma Svetovidu in Triglavu, naj razsodita pravdo med prepirajočima se bratoma. Svetovid in Triglav sta se razjezila nad sovraštvom med Krimom in Mokrcem ter jima zapretila, da ju doleti kazen kakor dolej še nikogar na zemlji, ako se mirno ne pobotata.

Nebeška mogočnika pa nista razodela Iški, kakšna bo kazen, ki sta jo namenila nje bratoma. Zato se je Iška poslej še bolj bala, kaj ju doleti, ko se zopet sprimeta.

Ni se bala zaman.

Prav kmalu so se obnavljali med bratoma tisti grdi prizori, ko sta si očitala vse mogoče in nemogoče pregreške, skrivne in očitne grehe, resnične in izmišljene napake. Slednjič zabrusi mlajši Mokrec bratu v obraz: „Sram me je do dna zemlje, da je naju rodila ista mati.“

Krim, ki bi bil kot starejši lahko modrejši ali vsaj previdnejši, pa ni hotel zaostati in mu je odvrnil: „Še stokrat bolj je mene sram, da je bi tvoj oče tudi moj oče!“

Na te besede, grešne pri bogovih in krivične proti sami naravi, plane med njiju Iška, da ju razmiri: Ponudi se jima sama za posredovalko ob novi meji. Toda bogovom je bilo že dovolj greha. Nebo se stemni, brata

velikana ostrmita, Iška se prestraši, ker je došel dan plačila. Oglesi se grom in tresk, bliski švigajo in strele zadevajo grešnika, ki sta stala kakor okamenela.

Zemeljska moč ju ni mogla ubiti, ker sta bila polbogova in zato tudi nesmrtna. Vihar je divjal sedem dni in sedem noči. Ko je Dažbog zopet pokazal milo solnce, je videla Iška, da stojita na tistem mestu, kjer sta se prej prepirala brata, dva mogočna hriba. Megle so se še vlačile po njih vrhovih, blisk se je še pokazal in grom se je oglašal. Iška spozna grozno kazen, ki ju je zadela in povečano še s tem, da se prepirata z gromom in bliskom kakor prej z besedami.

Krim in Mokrec sta sedaj premenjena v mogočna hriba, prej sovražna in needina, sta obsojena do konca sveta na dosedanji mesti drug tikoma drugega tudi na ponavljajoči se prepir. In sestra, dobra kakor prej, tudi sedaj ni mogla nehati s posredovanjem. Nadejala se je, da ju vendar pomiri. Iskreno prosi bogove, naj ji dovolijo, da se izpremeni v reko z enakim imenom. V tej podobi bo bratoma v prepiru lahko kazala, kje je meja med njihovima posestvoma.

To je nebo rado dovolilo.

Brata se prepirata kakor prej, a preklinjata ne več, to so jima odvzeli bogovi. Tudi več ne zaničujeta lastnih staršev. Toda često se stemni nebo nad Krimom in Mokrcem, blisk šviga, grom se oglašja, prepir se obnavlja z vso jezo, nebo ju miri z blagodejnim dežjem. Prepir neče nehati, dež tudi ne.

Tedaj je vode vedno več: Iška plane kakor nekoč med prepirajoča se brata. Naglo se zadrvi kot nagla gorska reka po dolgi ozki dolini med Krimom in Mokrcem in jima kaže mejo med oblastjo obeh bratov v samo ravnino. In ako prepir prej ne poneha, zagazi brza sestra celo daleč v Ljubljansko močvirje.

V preveliki ljubezni do obeh bratov pridrvi često tako naglo, da se razlije iz struge, preplavi polje in travnike na obeh bregovih. Časih ne pride niti do polovice pota. Ako prej neha prepir, se vrne v ozko sotesko in je ni niti na izprehod na močvirje. Ako pa le divja prepir, se zadrvi po ravnini celo do sestre Ljubljanice, ki jo pa kot tujko zavrne nazaj: „Le tam ostani, hribovka, ti nisi za mesto. Tudi je v moji strugi premalo prostora. Tedaj se pa Iška ne more vrniti. Razlije se na oba bregova ter stoji toliko časa, da se izljubi sestri Ljubljanici reči: „Danes še, samo danes te vzamem s seboj!“ In žalostne posledice še žalostnejšega sovraštva čutijo Barjani še danes. Neporavnano sovraštvo škoduje vsem.

